

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/43/2016
Identifikačné číslo spisu:	1413200526
Dátum vydania rozhodnutia:	17.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1413200526.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloleté deti Y.: U., nar. X. Y. XXXX, S., nar. XX. J. XXXX, P., nar. XX. Q. XXXX, bývajúcich u matky a zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, Vázovova 7/A, deti matky X. Y., bývajúcej v U., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Nechala & Co. s.r.o., so sídlom v Bratislave, Továrenská 10, a otca S. P., bývajúceho v U., zastúpeného advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radvanská 21, za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava IV, so sídlom v Bratislave, Hanulova 9/A, o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 13 P 21/2013, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 5. augusta 2015 sp. zn. 11 CoP 424/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 11. mája 2015 č.k. 13 P 21/2013-1171 vydal predbežné opatrenie, ktorým zaviazal otca odovzdať maloletého U. P. do starostlivosti matky, vo zvyšku (zákaz akéhokoľvek kontaktu otca s maloletými deťmi) návrh matky zamietol. Rozhodol tak po oboznámení sa s predloženými listinnými dôkazmi a obsahom súdnych spisov v súvisiacich konaniach. Zistil, že maloletému sa od augusta, resp. septembra 2014, odkedy je v osobnej starostlivosti otca, výrazne zhoršila školská dochádzka, prospech, správanie i zdravotný stav. Otec nezabezpečuje riadnu starostlivosť o maloletého, nespolupracuje so školou, s lekárom ani s úradmi. Tento stav je pre maloletého ohrozujúci a odôvodňuje okamžité vrátenie maloletého do starostlivosti matky. Na záver poznamenal, že matka, ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti právoplatným rozsudkom, mala možnosť využiť aj iné právne prostriedky, ktorými by maloletého bezodkladne vrátila do svojej starostlivosti, a tiež mala informovať súd o tom, že maloletý zostal v osobnej starostlivosti otca. Pokiaľ ide o návrh zákazu styku maloletých detí s otcom, tento zamietol s odôvodnením, že bez rozsiahleho a podrobného dokazovania nie je možné o tak závažnom zásahu do rodičovských práv rozhodnúť.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie otca uznesením z 5. augusta 2015 sp. zn. 11 CoP 424/2015 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Poukázal na to, že k nariadeniu predbežného opatrenia došlo v priebehu konania, kedy už súd prvého stupňa mal pre svoje závery dostatok skutkových podkladov; okrem toho si zadovážil vyjadrenia školy i lekára, a vzhľadom na preukázané negatívne zmeny v správaní maloletého, ku ktorým došlo práve počas osobnej starostlivosti otca, dospel k správne záveru o potrebe okamžitej úpravy pomerov účastníkov konania a rozhodol v súlade so záujmami maloletého.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal otec dovolanie, ktoré odôvodnil zmätočnosťou konania (§ 237 O.s.p.) a vadou podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Predovšetkým namietal, že vo veci už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom súdu prvého stupňa z 26. októbra 2011 č.k. 9 C 42/2011-96, ktorým bolo manželstvo otca a matky maloletých rozvedené a maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky. Uvedený rozsudok je vykonateľný, čo v prípade jeho porušenia oprávňuje matku domáhať sa súdneho výkonu rozhodnutia (§ 272 a nasl. O.s.p.). Namiesto využitia tohto práva matka riešila situáciu podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorému súdy, napriek existencii skoršieho rozhodnutia upravujúceho ten istý právny vzťah, vyhovel. Konanie je tak postihnuté vadou, spočívajúcou v prekážke rozsúdenej veci (§ 237 písm. d/ O.s.p.), ktorá spôsobuje jeho zmätočnosť a je dôvodom pre zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia. V konaní tiež nebol dostatočne zistený skutkový stav a osvedčené skutočnosti, z ktorých súdy pri nariadení predbežného opatrenia vychádzali; najmä nebol vypočutý maloletý, a zo samotného obsahu spisu nebolo možné dospieť k záveru o potrebe nariadenia predbežného opatrenia. Z týchto dôvodov žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Matka, kolízny opatrovník ani okresná prokuratúra sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.; tieto ustanovenia ale neplatia vtedy, ak ide (o.i.) o uznesenie o predbežnom opatrení (§ 239 ods. 3 O.s.p.). Dovolanie preto podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z

procesných väd v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až c/ a e/ až g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ zakladá zmätočnosť rozhodnutia na prekážke právoplatne rozsúdenej veci (res iudicata, § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p.). Uvedená prekážka, vyslovená v ustanovení § 159 ods. 3 O.s.p., vylučuje možnosť znovu prejednať vec, ktorá už bola súdom právoplatne rozhodnutá. Predpokladá totožnosť osôb, ktoré boli účastníkmi predchádzajúceho konania, ako aj totožnosť predmetu konania. O tých istých účastníkov ide aj vtedy, ak v konaní vystupujú nositelia práv z rovnakého právneho vzťahu v opačnom procesnom postavení. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený (t.j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode).

V prejednávanej veci uvedená námietka neobstoí, nakoľko nie je splnená podmienka totožnosti predmetu konania. Predmetom konania, vedeného súdom prvého stupňa pod sp. zn. 9 C 42/2011, bol rozvod manželstva rodičov maloletých detí a úprava práv a povinností rodičov k maloletým deťom pochádzajúcim z manželstva na čas po rozvode. Rozsudkom z 26. októbra 2011 č.k. 9 C 42/2011-96, ktorý nadobudol právoplatnosť i vykonateľnosť v ten istý deň, súd prvého stupňa manželstvo rodičov maloletých detí rozviedol a schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej (okrem iného) sa maloleté deti zverujú do osobnej starostlivosti matky. Predmetom konania, aktuálne vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 13 P 21/2013, je návrh otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, určenú vyššie uvedeným rozsudkom, pričom zmena má spočívať najmä v zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. V priebehu tohto konania súdy vyhovelí návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým zaviazali otca odovzdať maloletého Bradleyho Elliotta (späť) do jej starostlivosti.

Účelom občianskeho súdneho konania je zabezpečiť ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov nielen spravodlivú (viď bližšie § 1 O.s.p.), ale tiež účinnú a rýchlu (viď bližšie § 6 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok vychádza z toho, že pre dosiahnutie tohto účelu nestačí vždy vyčkávať až do právoplatnosti rozhodnutia vydaného v konaní začatom podľa jeho tretej časti. Pomery účastníkov totiž neraz vyžadujú prijatie účinných dočasných opatrení, ktoré majú len prechodný charakter. Takými opatreniami sú (o. i.) predbežné opatrenia. Predbežné opatrenie možno nariadiť v každej veci, o ktorej sa môže konať v občianskom súdnom konaní, teda aj vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Rozhodnutie o predbežnom opatrení, predpokladom ktorého je (len) potreba urýchlenej dočasnej úpravy pomerov účastníkov, však nie je rozhodnutím vo veci samej, aj keď v niektorých prípadoch nariadené predbežné opatrenie môže mať približne rovnaký obsah.

Nariadenie predbežného opatrenia má dočasný charakter. Pri nariaďovaní predbežného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia o veci, a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o predbežnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 120 a nasl. O.s.p.). Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Keďže sa procesné predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia iba osvedčujú, a to spravidla listinami, nie je súd pred rozhodnutím o predbežnom opatrení povinný vytvoriť účastníkom konania procesnú možnosť vyjadriť sa k obsahu listín, z ktorých vyvodzuje závery o splnení predpokladov pre nariadenie predbežného opatrenia.

Keďže existencia vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, nemožno prípustnosť dovolania vyvodiť ani z tohto ustanovenia.

Dovolaateľ tvrdí, že v konaní došlo i k procesnej vade uvedenej v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., spočívajúcej v nedostatočnom zistení skutkového stavu a neosvedčení skutočností, potrebných pre nariadenie predbežného opatrenia. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že prípadná neúplnosť skutkových zistení súdu nižšieho stupňa môže síce viesť k vecne nesprávnemu rozhodnutiu súdu, nemôže ale založiť prípustnosť dovolania, lebo nie je vadou vymenovanou v § 237 ods. 1 O.s.p.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie otca je v prejednávanej veci procesne neprípustné, preto ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

O trovách dovolacieho konania súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.